

Szent István Egyházi Általános Iskola és
Gimnázium, Szent Gellért Diákotthon
6900 Makó, Szent István tér 14-16.
Telefon: (62) 213-052, Fax: (62) 219-328
E-mail: szignum@szignum.hu

Melléklet

Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez - oktatásához

**Sokféle képet alkothatunk az emberről,
olyat is festhetünk róla, ami javaslatot tartalmaz számára.
Ne azt mutassuk meg, hogy milyen, hanem, hogy mivé válhat.
Ilyen képet alkotni annyit tesz, mint szeretni.**

Bevezető

A mai oktatási rendszerben az integráció megvalósításával a többségi pedagógusok és gyógypedagógusok együttműködése már nélkülözhetetlen. A hatékony együttnevelésnek két szereplője van a pedagógia oldaláról. Kettőjük sikeres együttműködése az eredményesség záloga. Tevékenységük részben önálló, részben összefonódó. A hagyományos módszerek /frontális óravezetés/ háttérbe szorulnak, a differenciáló, önértékelésre alapozó pedagógia erőteljes.

A mi iskolánk integrációs törekvései elsősorban azokra a gyerekekre vonatkoznak, akiknél a megismerő funkciók vagy a viselkedés tartós és súlyos rendellenessége áll fenn.

Sajátos nevelési igény – SNI

A fogalom értelmezését a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (Ktv.) adja meg. A korábban fogyatékosnak (testi, érzékszervi, értelmi, beszéd és más) nevezett gyermekcsoportot a 2003. évi LXI. törvény által történt módosítás óta nevezzük **sajátos nevelési igényűnek** /SNI/:

Ktv. 121. § (1) 29. /2007-ig/

Sajátos nevelési igényű az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleménye alapján

- a) testi, érzékszervi, beszéd fogyatékos, autista, halmozottan fogyatékos;
- b) a pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan

akadályozott (pl. dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar).

SNI jelenti: a tanuló életkori sajátosságainak részleges vagy teljes körű módosulását, valamint a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Új meghatározás: 2007. évi 87. törvény

A megismerő funkciók vagy a viselkedés organikus oka visszavezethető tartós és súlyos rendellenessége. > (Ktv. 121. § (1) 29/a)

A megismerő funkciók vagy viselkedés organikus okra nem vezethető tartós és súlyos rendellenessége. > (Ktv. 121. § (1) 29/b)

A fejlesztés fogalmának meghatározása

A törvény értelmében a sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy **különleges gondozás keretében** állapotának megfelelő pedagógiai, **gyógypedagógiai ellátásban részesüljön** attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges gondozást a gyermek, tanuló életkorától és állapotától függően, a megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok (TKVSZRB-ok) szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani. A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó komplex vizsgálat diagnózisára, javaslatára kell építeni.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység fő céljai, feladatai

- A hiányzó, sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása a meglévő ép funkciók bevonásával, a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása.
- A speciális eszközök használatuk megtanítása.
- A sikerélményt segítő egyéni tulajdonságok fejlesztése.

SNI tanulók habilitációs, rehabilitációs ellátása

- Ezek a gyerekek különleges gondozást igényelnek és iskolánkban ezt meg is kell kapniuk.
- Olyan tanítási-tanulási folyamatot kell számukra biztosítani, ami problémájuk megoldásában nyújt segítséget (pl.: eszközök, időkeret, stb.) úgy, hogy a tanuló egyéni sikereket érjen el.
- A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésére követelményeket kell meghatározni, egyéni fejlesztési tervet kell készíteni. A törvényben előírt szakember meghatározott időkeretben foglalkozik ezekkel a gyerekekkel iskolánkban.
- A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, ill. kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.
- A sajátos nevelési igényű tanulók számára a nevelés, oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó feltételeit a közoktatási törvény foglalja össze. A közoktatási törvény a sajátos nevelési igényű tanulókhöz igazodva az általánosan kötelező feltételeket több területen módosítja ill. kiegészíti olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani és hozzáférhetővé kell tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára, mint pl.:
  - o speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek;

- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök.

Az SNI tanulók differenciált oktatása intézményünkben

A sajátos nevelési igényű

- gyengénlátó,
- a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő,
- a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő
- tanulási zavarral, tanulási nehézséggel küzdő

tanulóinkkal szakirányú végzettséggel rendelkező utazó gyógypedagógus tanárok a szakértői véleményekben foglaltak alapján foglalkoznak az alábbi kompetenciákkal:

- programcsomagok összeállítása,
- rehabilitációs, rehabilitációs egyéni fejlesztés.

A differenciált foglalkozásokhoz szükséges tankönyvekről, segédletekről, eszközökről az utazó gyógypedagógusok gondoskodnak.

A gyógypedagógusok rendszeresen konzultálnak az integrált nevelést végző pedagógusokkal a tanítási órákba beépülő rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységekről, az SNI tanulók fejlődéséről, értékeléséről.

Integrált nevelés, oktatás

Iskolánk oktató-nevelő munkájának fontos feladata a másság elfogadása, egymás iránti empátia, tolerancia. (Folyamatos kapcsolattartás a szülők közösségével, hogy fogadják el ezeket a gyerekeket.) Nevelőink a tananyag feldolgozásánál figyelembe veszik az SNI tanulásra jellemző módosításokat, együttműködnek a különböző szakemberekkel, javaslataikat, iránymutatásaikat elfogadják, beépítik a pedagógiai folyamatokba.

A tanórákon az SNI tanulók a tankönyveket, segédleteket, eszközöket a többi gyermekkel együtt használják.

Az SNI tanulók értékelését a pedagógusok az utazó gyógypedagógusokkal illetve a szülőkkel konzultálva - a gyermek motiválhatóságát is figyelembe véve - a szakértői vélemények alapján végzik.

A beszéd fogyatékos tanuló

Beszéd fogyatékos az a tanuló, akinél veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és a környezeti hatások következtében jelentős mértékű a beszédbeli akadályozottság. Ennek következtében átmeneti, ill. tartós zavarok léphetnek föl a nyelvi,

kommunikációs és tanulási képességekben, a szociális kapcsolatok alakításában. Az akadályozottság megmutatkozhat a beszédhangok helye ejtésének, a beszédészlelés és megértés zavarában, a beszédritmus sérüléseiben, a grafomotoros és a vizuomotoros koordináció éretlenségében, valamint az általános beszédgyengeséggel együtt járó részképesség-kiesésben. A különböző jellegű diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai szintén a beszéd fogyatékos körébe sorolhatók.

A beszéd fogyatékos tanulónál a fentiek – az egészen enyhe eltérésektől az érthetetlen beszédig – minden változatban előfordulhatnak. A súlyos beszéd fogyatékos tanulónál a kommunikációs nehézségek miatt különböző másodlagos pszichés eltérések (magatartási zavar) alakulhatnak ki. A fenti tünetek együttesen tanulási akadályozottságot is kiválthatnak. Amennyiben a beszéd fogyatékos a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló a továbbiakban is folyamatos gyógypedagógiai ellátásra szorul. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszédbeli akadályok jellegétől függ. Ezek az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- a) akadályozott beszéd- és nyelvi fejlődés,
- b) diszlália,
- c) disarthria,
- d) dadogás,
- e) hadarás,
- f) diszfázia,
- g) diszfónia,
- h) az általános beszédgyengeséggel összefüggő olvasás-, írászavar,
- i) súlyos beszéd megértési zavar
vagy ezek halmozott előfordulása.

A dadogás, hadarás, a diszfónia serdülőkorban is keletkezhet. Különös figyelmet érdemel ebben a korban a felnőtt beszédhang fokozatos kialakulásának óvó-segítő rendszere, ennek beépítése a pedagógiai teendők sorába.

A beszéd fogyatékos tanulók fejlesztése

- pszichológiai és fiziológiai tényezők fejlesztése
- önállóság fejlesztése
- önbizalom fejlesztése
- pozitív énkép kialakítása
- bátran merjen beszélni társai előtt

A beszéd fogyatékos tanulók rehabilitációja

Dadogásnál: laza izomműködés, mozgás- és ritmus-koordináció fejlesztése.

Hadarás:

- figyelemfejlesztés
- helyes lépéstechnika
- mozgás- és ritmus koordináció kialakítása.

Megkésett beszéd: beszédre irányuló figyelem:

- speciális mozgások
- aktív és passzív szókincsbővítés.

Valamennyi beszéd fogyatékos tanulónál szükséges:

- logopédiai terápia
- kommunikációs tréning

- bábterápia
- drámaterápia
- gyógyúszás
- gyógytorna.

Pszichés fejlődési zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan akadályozott tanuló

Tanulási, beilleszkedési, magatartási zavarok háttérében részképesség-zavarok, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar kialakulatlanlansága vagy fejletlensége áll fenn.

- a) Részképességzavar: az iskolai teljesítmények – elsősorban az alapvető eszkoztudás (írás, olvasás, számolás) – elsajátításának nehézségei.
- b) Kóros hyperkinetikus, kóros aktivitászavar, figyelemzavar: az érintett tanuló rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni.

Ezek a tanulók érzékenyebbek az időjárás változásaira, fáradékonyabbak, nehezen viselik a várakozást, gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre.

Pszichés fejlődészavar miatt a nevelési, tanulási folyamatban akadályozott tanulók fejlesztése

- egészséges énkép
  - kudarcűrő képesség növelése
  - önállóságra nevelés
- a fejlesztés kiemelt célja.

Diszlexia, diszgráfia:

A diszlexia a tanulási zavarok fogalomkörébe tartozik, intelligenciaszinttől független olvasási, helyesírási gyengeség. Háttérben idegrendszeri sérülési, organikus eltérési, érési késése, működési zavar, örökletesség, lelki és környezeti ok áll.

Ezeknek a tanulóknak differenciált az aktív szóincse és gyenge az emlékezete. Nehezen alakul ki hang-betű kapcsolata, gyakori a betűtévesztés az olvasás során. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között. Gyenge a szövegértése. Diszgráfia esetén nehezen tanul meg írni. Az írómozgás egyenetlen, lendülete és ritmusa töredezett, fáradékonyabb.

Fejlesztési feladat:

- látás, hallás, mozgás koordinálása
- olvasás, írás tanítása lassított tempóban, hangoztató-elemző, szótagoló módszerrel
- élő idegen nyelv oktatása során problémájának figyelembe vétele.

Diszkalkulia:

A diszkalkulia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának a nehézsége. Ezeknél a tanulóknál hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakul a mechanikus számlálás képessége.

Fejlesztés feladatai:

- érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése
- testséma kialakítása
- a matematikai nyelv tudatosítása

- segítő, kompenzáló eszközök használata
- szám- és műveletfogalom kialakítása
- egyéni sajátosságához igazodó gyakorlás.

Kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, figyelemzavar:

Már kisgyerekkorban kialakulnak a tünetei a csapongás, figyelmetlenség, szabályok megszegése, többszöri konfrontálódás társakkal, megfontolatlanság.

Magatartási zavarok:

Jellemzője az agresszív vagy dacos magatartás. Az életkorban elvárható szociális elvárásokat durván áthágja, nagyfokú harcosság, társakkal, tárgyakkal, állatokkal szembeni durva bánásmód, erőfitogtatás, indulatkitörések, hazudozás.

Fejlesztés feladatai:

- a tanuló helyének jó megválasztása az osztályban
- egyénhez igazodó követelmény kialakítása
- alkalmazkodó készség fejlesztése
- együttműködés családokkal, szakemberekkel
- sikerélmény biztosítása

A gyengénlátó gyermekek integrált nevelése-oktatása ép társaikkal

Meghatározás

Gyengénlátók azok a gyerekek, akiknek a látásteljesítménye 10-33% között van.

A látásvizsgáló szakértői bizottság szakvéleményén a gyengénlátók vízusa 0,1-0,33 között van.

Az integráció célja annak lehetővé tétele, hogy e sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók a lakóhelyük közelében, ép látású társaikkal együtt, inkluzív (befogadó, az egyéni képességeket, adottságokat figyelembe vevő) oktatási intézményben tanulhassanak.

Az integráció sikerét segíti:

- a befogadó iskola pedagógusa és tantestülete,
- a befogadó gyermekközösség,
- az ép gyermekek szüleinek közössége,
- az integrált nevelést-oktatást segítő gyógypedagógus.

Az integrált oktatás során különös figyelmet igényel:

- az osztályban a megfelelő ülőhely kiválasztása, melyet a tanuló szemészeti adatai befolyásolnak,
- a tanuláshoz nélkülözhetetlen eszközök biztosítása (nagyító, távcsőszemüveg, elektronikus olvasókészülék),
- az egyéni munkatempó figyelembe vétele, tolerálása.

A gyengénlátó tanulók sikeres oktatásának feltétele a differenciáló módszerek alkalmazása, melyeknek minden esetben tekintettel kell lenni szemészeti állapotukból fakadó korlátaikra, különleges igényeikre.

A gyengénlátó tanuló nevelése-oktatása során egyéni szükségletei szerint rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztését biztosítani kell.

Az alábbi területeken lehet szüksége egyéni megsegítésre:

- látásnevelés (a meglévő látás kihasználásának és optikai eszközök használatának magtanítása),

- tájékozódásra nevelés,
- mozgáskorrekció,
- az olvasási készség fejlesztése (a gyengénlátásból fakadó betűtévesztések korrekciója),
- személyiségkorrekció.

Természetesen a látássérüléssel közvetlenül összefüggő megsegítésén túl szüksége lehet még:

- diszlexia-, diszgráfia-, diszkalkuliaterápiára,
- logopédiai ellátásra,
- gyógytestnevelésre, mint bármely ép látású kortársának,

Az együtt nevelés jótékonyan hat a iskolák többségi tanulóira is. Megtanulhatnak együtt tevékenykedni sérült gyerektársaikkal. Megismerik a látássérülés következményeit, az optimális segítségadás mértékét.

A tanulási zavarral, tanulási nehézséggel illetve magatartási és beilleszkedési nehézséggel küzdő gyermekek nevelése, oktatása

A tanulási, magatartási és beilleszkedési nehézséggel (BTM) küzdő gyerekek fejlesztése egyénre szabottan történik a Nevelési Tanácsadó szakvéleményében foglaltaknak megfelelően, melyhez egyéni fejlesztési tervet készítenek a fejlesztésben részt vevő szakemberek – fejlesztő pedagógusok – gyermekenként, tanulónként. A fejlesztést a Ktv. 52. § (6) bekezdésben meghatározott időkeretben végzik.

Egészségügyi és pedagógiai rehabilitáció

- Folyamatos szakorvosi ellátás, annak ellenőrzése, útmutatások figyelembe vétele,
- a tanultak elmélyítése,
- funkcionális képességfejlesztő programok.

Iskolánkba csak azokat a tanulókat tudjuk beintegrálni, akikhez megfelelően tudunk biztosítani szakembert, gyógypedagógia tanárt, akivel nevelőink szorosan együttműködnek, tanítási órákon a szakembertől kapott utasításokat betartják és betartatják. Az osztályfőnökök és szaktanárok feladata a sérült tanulók beintegrálása, társakkal történő elfogtatás. Szülőkkel, családdal rendszeres kapcsolattartás, problémák közös megbeszélése, gondok megoldása.

Az iskolában egyre több a beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanuló. A probléma nem megkerülhető és nem intézhető el méltatlankodással, a magatartás és tanulás pusztá szankcionálásával. A pedagógia és az orvostudomány, a szülészet, a gyermekpszichiátria sok olyan tényezőt tárt fel, amelyek a problémás gyerekek helyzetét magyarázzák (pl. a gyermek születésével kapcsolatos rendellenességek, oxigénhiányos állapot, agykárosodás, az anya depressziós magatartása, elhanyagoltság, kevés idő eltöltése a családi környezetben, stb.).

A probléma kezelésének folyamata

A beiratkozásnál az iskola gondosan tanulmányozza át az óvodák által megküldött iskolaérettségi véleményt. Amennyiben problémára utaló jelet találnak – diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, ezekre utaló jelek, magatartászavar, beszédhiba, hyperaktivitás, figyelemzavar, egyéb rész-képesség-zavar – a szakvéleményt meg kell ismerni a gyermekkel foglalkozó pedagógusnak. Az óvodapedagógus, az iskolaorvos segítő véleményének, tanácsának kikérése kötelező.

A gyermekkel foglalkozó nevelő a tanév megkezdésekor ismerkedjen meg a szülővel, gyermekkel családlátogatáson. Segítőképzés magatartása, a szülő bizalmának elnyerése a jövő szempontjából nagyon fontos.

A gyermekkel foglalkozó logopédus, pszichológus sokat segíthet a probléma eredményes megközelítésében, a pedagógus kérje ki véleményüket.

Az iskolai beiratkozásnál – ha előre tudjuk a problémát – ajánlhatjuk kisebb osztálylétszámmal működő iskola megkeresését a szülőnek (a gyermek érdekében).

Iskolánkban csakis normál osztályba integráltan tudjuk e tanulók oktatását, nevelését elvégezni. A tanítási órákon differenciált foglalkoztatás szükséges. A tanítási órákon túl fejlesztő felzárkóztatást szervezünk számukra.

Iskolánkban a jogszabályok által előírt módon megoldott az SNI tanulók ellátása.

A pedagógussal szembeni elvárások:

- ismerje a részképesség-zavar tünetegyüttesét;
- tudjon differenciáltan oktatni;
- semmiféle hátrányos megkülönböztetés, degradáció nem érheti részéről a tanulót;
- értékelésnél vegye figyelembe a tanuló eltérő képességeit, a szakértői véleményt;
- erősítse a tanuló kiemelkedő lehetőségeit ott, ahol nem érvényesül a hátrány;
- a teljesítmény mérésénél önmagához képest is nézze a fejlődést;
- nevelje az osztályközösséget a különböző képesség-zavarok tolerálására.

Az osztályfőnökkel szembeni elvárások:

- a szülővel szemben kiemelten figyelmesen és tapintatosan fogalmazzon;
- a tanuló problémáit értesse meg a szaktanárokkal;
- szükség esetén forduljon szakemberhez a gyermek ügyében;
- kísérje figyelemmel a tanuló szakellátásának folyamatát, eredményességét;
- gondoskodjon a tanuló pályaválasztásáról;
- szükség esetén a tanuló magatartásáról, teljesítményéről adjon véleményt.

A fejlesztés általános szempontjai

A fejlesztő foglalkozás megszervezhető:

- az osztályon belül, egyéni differenciálás útján, és
- az osztályon kívül, egyéni vagy kiscsoportos fejlesztés formájában.

Szempontjai:

- apró lépésekre bontott, hierarchikusan építkező feladatok
- rugalmasság, alkalmazkodás az adott gyermek szükségleteihez, fáradékonyságához, érdeklődéséhez, motivációs bázisához
- megerősítés – közvetlenül
  - summázatként
  - személyes jellegűen
- didaktikus váz (biztonság, tervezhetőség)
- játékba ágyazott
- tevékenykedtető, cselekedtető feladatok.

- A gyermeket tanító pedagógusok osztályon belüli, differenciáló, fejlesztő feladatai:
- kiemelt fontosságú az egész tanítási folyamatban megvalósuló differenciálás, az egyéni megközelítési mód alkalmazása
  - az integrált nevelés nem csak az SNI gyermekek egyéni differenciálását célozza, hanem az egész nevelési feladat során megvalósuló valamennyi gyermek felé irányuló egyéni megközelítést, odafigyelést
  - az integráció fokozottabb mérvű tudatosságot, tervezettséget kíván az intézményektől.

A differenciálás lehetőségei a feladatok szintjén:

- a feladat típusa
- a feladatok mennyisége
- a feladat technikai kivitelezése (ugyanazt a feladatot néhány gyermek eszközzel, mások szóban történő jelzéssel, vagy összekötéssel oldják meg)
- a feladatadás módja (pl. önálló szabálykeresés, szóbeli instrukcióadás, bemutatás, mintanyújtás).

Az osztályfőnököknek, tanítóknak, tanároknak ismerniük kell a probléma törvényi hátterét, a sajátos nevelési igényű tanulóra vonatkozó javaslatot tehetnek az iskolavezetés számára a tanuló különböző szintű és fokozatú mentesítésére (Ktv. 30. § (9) bek.). /E törvényparagrafus részletesen szabályozza, melyek az iskola feladatai az e körbe eső tanulókkal./

Amennyiben az SNI problémára a beiratkozásnál nem derül fény, úgy a tanító, szaktanár kötelessége, hogy a probléma észlelésekor a megfelelő intézkedést tegye:

- konzultáljon nevelőtársaival az adott eset kapcsán, valóban a jelzett probléma áll-e fenn,
- beszélje meg az észlelt problémát tapintatosan a szülővel, ifjúságvédelmi felelőssel,
- kérje a tanuló nevelési tanácsadói vizsgálatát, véleményezése legyen konkrét, szakmailag megalapozott, küllemében igényes,
- kísérje figyelemmel a gyermek sorsát, ha szükséges, erősítse meg a szülőt a további vizsgálatokat illetően, legyen támasza a nehéz döntések meghozatalában,
- tájékoztassa az iskolavezetést a vizsgálatokról, kérjen intézkedést, ha szükséges,
- munkáját szakmai hozzáértéssel, empátiákkal, segítőkész módon, tapintatosan végezze.

A sajátos nevelési igényű tanulók értékelése

Iskolánkban az SNI tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem SNI tanulókkal együtt történő integrált oktatásuk.

Az SNI tanulók oktatásának irányelvei:

- Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedését, a többi tanulóval való együttthaladását tekintjük.
- Személyre szabott pedagógiai eljárásokat, eszközöket, módszereket alkalmazunk.
- A tananyag feldolgozásánál figyelembe vesszük a tantárgyi tartalmak egyes SNI tanulók csoportjaira jellemző módosulásait.
- Egyéni fejlesztési tervet készítünk.
- Egyéni haladási ütemet biztosítunk.
- Együttműködünk a szakszolgálat embereivel.

- Negyedévente személyre szabott szöveges értékelés keretében összegezzük az adott időszak eredményeit.
- Fejlesztő pedagógus ill. utazó gyógypedagógus segít a fejlesztésben a Ktv. 52. § (6) bekezdésben meghatározott időkeretben.
- A tanulási, magatartási és beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek értékelését a Nevelési Tanácsadó szakvéleményében leírtak alapján végezzük.

Záró gondolat

Az integrációs munka nehéz, mindkét fél – gyógypedagógus, pedagógus – részéről sok alkalmazkodást, folyamatos kommunikációt igényel. Nem elég a másik jelenlétét megszokni, meg kell tanulni egymásra odafigyelni. Hiszen minden ember – legyen az felnőtt vagy gyermek – más és más. Ugyanúgy sokfélék az intézmények is, különböző személyi és tárgyi feltételekkel rendelkeznek. Különbözőségükhöz hozzájárulnak a helyi adottságok is. Azonban egyvalamiben egyformák: közös ügyért dolgoznak: a gyermekért.

A többségi intézményekben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő - integrált - oktatásuk. Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- Az együttnevelést megvalósító iskolák pedagógusainak, a szülők közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.

- Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

- A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai - esetenként egészségügyi - eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.

- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki

a) a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak - egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző - módosulásait;

b) szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;

c) a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján - szükség esetén - megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;

d) egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;

e) alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;

f) együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő - a tanuló fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező - gyógypedagógiai tanár/terapeuta az együttműködés során

a) segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;

b) javaslatot tesz a fogyatékoság típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);

c) segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;

d) javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;

e) figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;

f) együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;

g) terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon - egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben -, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra.

Az integrált nevelésben, oktatásban részt vállaló közoktatási intézmények igénybe vehetik az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, szak- és pedagógiai szakmai szolgáltatását, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét a megyei/fővárosi közoktatás-fejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint.

Makó, 2010. június 18.

Szűcs Lajos Péter
igazgató